

GIÁ BÁN	
ĐỒNG TRÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm 4.000	6.500
Sáu tháng 2.500	3.500
Ba tháng 1.500	2.000

Mua bán phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. THÂN
DINH-THIÊN, 41 đường quốc lộ
việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

Phản ứng viên chủ bút
HUYỀN-THỨC-KHANG

Quê: H
TÂN-BHƯ-TRẦN

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

ĐOÀN QUÂN
Đường Đông-Da, Huế
Giấy phép số 83
Giấy phép: TIẾNG-DÂN - Huế
Hộp thư số 31.

Dân là gốc nước,
gốc có bèn thì
nước mới yên.

(Danh ngôn-Tam)

THỜI ĐẠI QUÁ KHỨ' CỦA DÂN TẠP LOẠI TỘC TA RA THÈ NÀO ?

VI. — Thời-kỳ bị bảo-hộ
(Tiếp theo)

Từ trận Trung-đồng đánh nhau (năm giáp-ngọ 1894), nước Tàu bị thua, cái ảnh hưởng xúc động đến ta nhiều lắm. Một nước Nhật-bản không lớn hơn nước ta bao nhiêu, ngày trước phải phục nước Tàu mà ngày nay thành ra nước mạnh, người mình bấy giờ mới có kẻ hiểu rằng nước lớn như nước Tàu mà ta sùng bái thuở nay, vẫn chưa phải là bậc nhất trong thế giới, nước nhỏ như nước Nhật mà ta ghét đương học giỏi, cũng tự cường được, rồi từ đó trở đi cái tâm lý sùng bái người Tàu của dân tộc ta phải lột dần dần. Tiếp đến cuộc Nga-Nhật đánh nhau, (năm giáp thìn 1904) người Nhật lại thắng một trận nữa, tiếng kèn báo liệt, câu hát khải hoàn, từng lấy trong thế giới, vượt qua biên Trung-hoa mà tràn sang đến nước ta, giấc mộng ngàn năm bị một tiếng sét làm cho tỉnh dậy.

Tự hình-chất mà xem thì dân tộc ta tự thuộc bảo-hộ đến giờ, vẫn cũng có lần tới. Ngày xưa chúng ta trừ nước Tàu ra, không đi đâu mà ngày nay Đông-Á-Tây-Âu, nơi nào cũng có vết chân người Anam, ngày xưa chỉ có một học thuyết trung-quân mà ngày nay học thuyết dân-tộc, học thuyết cộng-hòa, học thuyết xã-hội, đã du nhập trong não chúng ta; còn ngoài ra xe lửa tàu bay, máy in, dây thép, đèn là những điều ngày trước mắt chưa từng thấy, tai chưa từng nghe. Như thế thì cũng phải cho là tiến bộ, chứ không cần được, duy có một điều nên biện biệt là từ bảo-hộ về trước, lần bộ có chậm, mà thực là cái tiến bộ của nó giống ta, còn từ bảo-hộ đến nay, lần bộ vẫn mau, mà không phải là cái tiến bộ của ta. Vậy từ nay về sau, đồng bào ta xem trước ngó sau, nhìn xa thấy rộng, nên lo thế nào cho sự tiến hóa trong cõi đất này là sự tiến hóa của dân tộc ta, trước là không bỏ với ông bà ta xưa, sau là gây nên hạnh phúc cho con cháu ta ngày sau, đừng để cho thuận giọng chảy xuống, theo gió bay tan, đã đặc tội với ông bà mà lại đặc tội với cả hậu thế muôn đời nữa.

MINH-VIÊN

VĂN-VĂN

Buổi nghe quốc kêu

Buổi chắt lòng người biết mấy mươi,
Thốt đứng quốc quốc nửa quyền oi.
Hỡi con cánh bay cao được,
Lên thẳng đường mây bầm cụ giới.

Hôm cụ dân là khổ mấy đời,
Rằng sao cụ cứ quấy trên người ?
Mưa Âu gió Á người bay nhảy,
Mình cứ lạnh quanh đứng lại ngồi.

Lê-Ngọc-Mặc

Tự thuật

Giật mình nghĩ lại bước công danh,
Tuổi đã gần hai vạn chưa thành !
Đèn sách mười năm khốn thoát ný,
Tay lòng chín khúc rồi thừa canh.
Trên đường vận-bội đầy gai gót,
Giữa buổi giao-thừa phải cạnh tranh,
Trót đã đưa chân vào cuộc thế,
Tiền đồ phó mặc với trời xanh !

Có lẽ ta dân mà thế này,
Trời già chưa hấp phụ người này.
Sống còn có khác bời bời là,
Người cũng theo thời rồi với may.

Ấy là cái tình
trạng nước ta trong vài mươi
năm nay mà ngày nay vẫn
còn như trước, những kẻ lưu
lâm thời cuộc, có lẽ ai cũng
công nhận vậy.

KHÍ HẬU TRÊN ĐỊA CẦU ĐỐI VỚI CÁC BỆNH

Thường ngày nghe những tiếng « chống nước », « bất phục thủy », tức là người nước ta muốn chỉ rằng khí-hậu nơi này không hợp cho người nơi khác đến ở vậy. Khí-hậu là gì ? Nắng mưa, gió bão, sương tuyết, vân vân... ở trong khoảng không tổng hợp lại mà nên, rồi quả đất xoay vần, tùy nơi mặt trời chiếu vào, nên hay nắng, hay mưa, hay gió, trong một năm cứ mỗi mùa lại thay đổi khác nhau. Ấy cho nên khí-hậu trên địa-cầu có sự nóng xư lạnh; khí-hậu trong một xứ có mùa hạ mùa đông.

Các nhà vệ-sinh-học phương Tây thường chia khí-hậu trên địa-cầu làm 5 dải :

- 1) Cực-nhiệt đới, phần đất ở vào xích-đạo, nhiệt-độ từ + 25° (trên 0) trở lên ;
- 2) Nhiệt-đới, ở giữa Cực-nhiệt đới và ôn-đới, từ + 25° xuống đến + 15° ;
- 3) Ôn-đới, ở giữa Nhiệt-đới và Hàn-đới, từ + 15° xuống đến + 5° ;
- 4) Hàn-đới, ở giữa Ôn-đới và Cực hàn đới, từ + 5° xuống đến - 5° (dưới 0) ;
- 5) Cực-hàn đới, giáp Hàn-đới cho đến Nam-Bắc-cực, từ - 5° xuống đến - 15°.

Khi-hậu kể theo mặt rộng địa-cầu, « khí-hậu bề bằng », thì đại-loại như thế. Nếu bây giờ kể từ mặt đất trở lên, lấy « khí-hậu bề cao », mà nói, thì cách thay đổi lại khác hẳn. Bất kỳ ở vào nhiệt-đới, ôn-đới hay hàn đới, bề cao xa mặt đất, lên cao bao nhiêu, thì lại càng lạnh bấy nhiêu. Ấy cho nên chính trong các xứ nhiệt-đới, nơi mấy hòn núi cao, dưới chân núi thì nóng tức khó chịu, mà lên đỉnh núi thì khí-hậu lại ôn-hòa, có khi lại lạnh cho đến nỗi nước đóng thành tuyết được nữa.

Kể trong các thứ bệnh, thì có bệnh chung cho cả các khí-hậu ; cũng có bệnh riêng cho một khí-hậu mà thôi. Thí dụ một bệnh phổi, thường hay phát ở hàn-đới, nhưng lại không phát hay ít phát ở nhiệt-đới ; hoặc nữa hay phát ở Nhiệt-đới, nhưng lại không phát hay ít phát ở

Kiến nhỏ tha lâu cùng lấp lờ.
Cả kia mắc lưới lại tham moi.
Vòng lòng dong ruổi con đường thẳng.

Thỏa dạ trông mong sẽ có ngày.
NGO-TR.-HY
Học-sinh

Đền bóng

Gió dẫu thổi phía thổi âm-âm,
Dây tơ chỉ vờn một ngọn châm.
Hạt lạc vẫn còn ba tác lưới,
Lửa hồng thêm nóng một bầu tâm.
Khởi đèn để phá gương trong sạch,
Lòng đó lung lay cửa lối tâm.
Đầu mờ vì sao mòn đến thế,
Năm canh lưỡng lự đau ngâm

Cảm-tác

Ái khỏa gây nên cuộc bất bình.
Bề trâm chưa thoát kiếp linh-dinh.
Trên cánh Nam-việt chim lo lắng,
Dưới nước Tây-hồ cá vắng tanh.
Tháng một trời gió lay chẳng bớt,
Châu ba đối khí dạ sao đành.
Đương khi can hạn rồng đau vắng,
Khốn bất thang lên hồi bác xanh.

Tóc-Trai

hàn-đới. Không phải trời đất có phủ riêng cho người nhiệt-đới hay hàn-đới cái quyền phép gì là khỏi bị bệnh này bệnh kia ; chẳng qua vì cái trùng độc các bệnh ấy dễ sinh sẵn truyền nhiễm ở khí-hậu này, nhưng khó sinh-sản truyền nhiễm ở khí-hậu khác vậy. Nếu một người xưa nay sinh trưởng ở khí-hậu nào, bỏ xứ nhà qua ở vào khí-hậu khác, thì họ nước lạ nhà, dễ sinh đau ốm đã đành, mà khi đau mắc phải bệnh lạ, lại thường mau nặng mau nguy hơn là một người bản xứ. Vì sao vậy ? Con người ta sinh trưởng ra ở khí-hậu nào, thì thân thể khí huyết đã quen đã hợp với khí-hậu ấy từ nhỏ đến lớn rồi, cho nên những khi mắc phải các bệnh thường ngày phát hiện ra ở khí-hậu ấy, có sức chống cự lại một cách mạnh mẽ ; nếu bất nhiên dời qua ở khí-hậu lạ, mắc phải bệnh lạ, thì sức chống cự đó phải yếu đuối thua, cũng là một lẽ cố nhiên.

Khi-hậu trên địa-cầu đối với sức khỏe con người là có quan hệ như thế, cho nên mỗi khi thay đổi khí-hậu, phải tìm cách giữ gìn sức khỏe, phòng bị ốm đau. Như người hàn-đới qua ở nhiệt-đới, thì phải tìm cách giải nhiệt, nào uống thì nước chanh nước đá, mặc thì vải trắng vai mỏng, ở thì quạt kéo quạt điện, cho đến lợi dụng cả khí-hậu bề cao, lập ra sở dưỡng bệnh nghỉ mát nữa. Người nhiệt-đới qua ở hàn-đới thì phải tìm cách giữ ấm, nào ăn thì thịt béo mỡ nhiều, mặc thì đồ nỉ đồ da, ở thì nệm cao mền dày, cho đến lợi dụng cả sức nóng trực tiếp, chế ra lò sưởi lửa, ống truyền hơi nước nóng nữa. Chẳng những xứ này dời qua xứ khác mà thôi ; ngay trong một xứ, cũng có người chỉ ưa khí-hậu đồng bằng, có người chỉ ưa khí-hậu miền núi, lại có người chỉ ưa khí-hậu bờ biển. Ấy cho nên mỗi khi người đồng bằng lên ở miền núi, người miền núi xuống ở bờ biển, thường hay bị chống nước bị đau ; muốn cho khỏi chống nước khỏi đau, thì cũng phải tìm cách phòng bị mới được.

Về một vấn đề « khí-hậu », các nhà vệ-sinh-học ngày nay đã hết sức khảo cứu, gia công thí nghiệm, trâm phương nghìn kể, những mong một ngày kia sau này có thể bỏ khuyết được cho sức Tạo-hóa một cách hoàn toàn. Nhưng hiện bây giờ trước con mắt ta trông thấy, thì cái ngày về vang ấy hãy còn xa, mà cái nạn thay đổi khí-hậu cũng đang dễ sợ. Ngay như người Pháp qua ở bên ta, đã biết bao nhiêu kẻ bị đau rét đau gan, mà ngoài nghìn dặm phải thiệt thân ; học sinh ta qua ở bên Pháp, cũng đã biết bao nhiêu trở bị bệnh lao phổi suyễn, mà chưa nửa đường phải bỏ học ! Chỉ có một điều đáng ghi nhớ, là người Pháp ở bên ta đau, về trở về bên Pháp nghĩ thì bệnh mau bớt ; người ta ở bên Pháp đau, về trở về bên ta nghĩ thì bệnh cũng dễ lành.

Hoặc giả hỏi rằng : Ông cũng nhà làm thuốc, thế đã nghĩ sẵn cái ý kiến gì hay, có thể đem ra thí hành trên đời, cho bớt cái nạn thay đổi khí-hậu được chăng ? Nếu tôi không sinh vào thời đại này, là thời đại bốn bề giao thông, năm châu mở rộng, thì tôi quyết trả lời ngay rằng : Con người ta ở đời, nếu quả thành làm của một chữ « Thọ », thì thật không nên chuồng mới tham-nhiên, nghĩa là trời đất đã sinh mình vào nơi nào, thì cứ ở yên nơi ấy cho đến chết vậy.

H. H. S.

LỜI BỎ CÁO CÙNG BẠN CỔ ĐỒNG

CÔNG-TY HUYNH-THỨC-KHANG

Công việc và sổ-sách công ty về năm thứ nhất, trình Đại-hội-đồng thường niên họp ngày 15 Avril 1928 này, đã được Đại-hội-đồng duyệt y, từ biên-bản Đại-hội-đồng đã trình tòa án chứng nhận.

Theo quyết nghị thứ 4 của Đại-hội :

« Về các cổ-đồng đến ngày 15 Avril 1928 mà chưa góp đủ cổ-phần thì sau ngày Đại-hội-đồng. Quản-lý sẽ tuyên-bố trên tờ báo của Công ty để đợi, nếu quá hạn một tháng mà người này không trả, thì sẽ đem như công-chứng tòa án bản lý theo khoản thứ chín trong điều-lệ. »

Vậy xin bỏ cáo đề các ngài rõ. (1)

HUYNH-THỨC-KHANG CÔNG-TY

(1) Từ trình của hội-đồng Kiểm-sát, từ trình của Quản-lý đọc giữa Đại-hội-đồng, công Báo tài-sản, hàng Tôn-ích năm 1927, Biên-bản Đại-hội-đồng, sẽ đăng hết trong tờ báo Tiếng-Dân, số 72

CHUYỆN VUI

(Việc đời xuân thu)

I. — Miếng ăn gây họa

Người ta dâng cho vua Linh-công nước Trịnh một con vịt lớn. (ngoạn từ loài con vịt lớn xưa ta thường có mà nhiều như là ở biển Côn-lôn) Vua lấy làm một vật quý lạ, định làm tiệc để đãi các quan. Lúc đó Tử-công và Từ-gia, sắp đi triều, chợt nhiên ngôn tay trở (thực chỉ) của anh Tử-công nó máy động.

Từ - cộng mịch Tử - gia, rằng :
« Thường thường ngôn tay tôi nó máy động thế này thì sao cũng được ăn một cái vật lạ. » Anh hãy xem. » Nói xong rồi nhau đi vào triều, vừa tới sân chầu, thấy bọn bếp nhà vua, đang làm thịt vịt. Tử-công ngó Tử-gia mà cười. Trong lúc chầu vua, thấy bọn bồi dọn bàn tiệc có một vật vịt thật lớn, hơi bay thơm ngát, hai người ngó nhau mà cười. Vua trông thấy lấy làm lạ hỏi cười chuyện gì ? Tử-gia tâu thiệt cái chuyện ngôn tay anh Tử-công máy. Vua nghe thế có ý ngạc, có làm cho cái diêm ngôn tay máy của anh Tử-công mất nghiêm. Giặc bàn dọn xong, mới dĩ cả triều thần mà không nói đến anh Tử-công. Anh Tử-công ta giận lắm, không biết làm sao chạy nhào lại thò tay vào trong vạc thịt vịt, nhúng một cái đùi vào miếng mỡ mà vừa đi ra vừa nói rằng : « ngôn tay máy của tôi đã nghiêm chưa ? » Vua Linh-công giận lắm có ý muốn giết anh Tử-công. Tử-công về nhà nghĩ rằng mình vô lễ thế, chắc là vua giận, mình không giết vua thì vua cũng giết mình, bèn nuốt giết vua Linh-công.

II. — Canh dè, sinh oán

Anh Ba nguyên làm tướng nước Tống, một ngày nọ làm canh dè đãi bọn quan hầu, mà có tên đầy xe tên là Châm, không được dự. Tên Châm cầm giận mà không nói. Sau nước Tống nước Sở đánh nhau, Ba nguyên làm tướng Tống thua trận bị giặc đuổi, tên Châm cứ đầy xe đi rù rù, Ba nguyên hỏi giục, tên Châm thưa rằng : « Canh dè ngày trước, thì ông có quyền không cho tôi ăn, cái xe ngày nay thì tôi có quyền không đầy ». Ba nguyên vì thế mà phải bị người ta bắt, làm anh tướng đánh trận thua bị tử.

Một miếng ăn không bao nhiêu, mà lấy ý riêng làm những sự không công bình, đến nỗi làm vua mà bị

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ
HUẾ

Nữ-Công-Học-Hội

Ngày 10 Avril 1928 tức là ngày 20 tháng 2 nhuận năm Mậu-thìn, hội Nữ-Công-don sang nhà mới mua, gần con đường Chaigneau, mặt trước ngay con đường 18 thước nhà nước sắp dọn, mặt sau gần nhà Hội-quân Bắc-kỳ, cũng kể sơ sơ diện tích. Cho ấy địa thế khoan đáng trông rất nghiêm chỉnh, sở vườn đó bốn sào phồng 1700 thước vuông tây, giữa có một nhà ngoài ba căn hai chái theo kiểu Anam. Giá 1700 đồng nhưng từ bản của hội chưa đủ nên bèn đến trung tuần tháng ba anam thì hoàn tất. Số bạc 1.350 của hội, gửi tại Pháp-Hoa-ngân-hàng, thời đã nhận về để trả tiền nhà.

Dan Trĩ-sự xin bỏ cáo đề chị em hội viên ở xa và các nhà tán trợ đều biết mong rằng những bậc hảo tâm trước đã từng hứa với hội, nay nhân dịp hội Nữ-công chúng tôi đương khẩn nhu về việc kiến tạo một cơ sở học hội phụ nữ này mà giúp thêm cho thì thật là vạn hạnh.

Trong khoảng thời gian ngắn ngủi bản hội viết báo trong đời.

Kính cáo

Nữ-Công-Học-Hội

Cuộc xô số của hội Trung-kỳ
đi 1.000

Cuộc xô số của hội Trung-Kỳ ở-huê (Ligne des amis de l'Annam), trước hoàn lại ngày 15 Avril này, nhưng vì số phiếu chưa bán hết, nên nghe đầu này lại hoãn lại đến ngày 1er Juin 1928.

K. S.

THỪA-THIÊN
(HƯNG-TRÀ)

Xét nhà

Khi 8 giờ mai ngày 11 avril 1928 có hai ông có, 2 người lính bộ lữ và lý trưởng làng Minh-Hương tới chùa Minh - Hương, rồi mời ông Trần - tiền - VI, nguyên học sinh trường thực Hanoi ra lại chùa, hỏi công việc chi đó giấy lát, rồi bảo ông VI đưa về nhà xét, vì có giấy của (Procureur) Quan Biện-lý Tòa-án Tourane nên ông VI, đưa hai ông Có về nhà xét, song không có giấy mà nên hai ông Có ra về.

X.

Bồi mặt lấy của

Lúc hai giờ khuya bữa mừng năm tháng hai nhụm này, tại nhà tên Đinh làng Bao-don bị kẻ cướp. Nguyên tên ấy chỉ có hai chòm nhà của hai cha con ở giữa đồng, lúc cuối canh ba tên thành vắng hồng nghe tiếng nói rì rầm, thấy đèn lấp loáng ; ông cha đã 70 tuổi, chạy ra đưa ánh thấy một toán đồ năm bảy người, mặt trắng như phấn, đều ở trần truồng, ông ấy lên tiếng tỉnh la, vừa bọn ấy lời đánh một đái, đập bỏ nhào xuống, lại lấy thang dãn lên mịch không cho dấy ; rồi

giết, làm tướng mà bị bắt, xem thế thì biết rằng người ở trong đời bất kỳ việc gì lớn nhỏ, phải lấy một cái lễ phải công-nhân đạo mà đối nhau, không nên lấy ý riêng mình mà đối người ta một cách không kham, khiến cho người ta cảm lòng mà gây nên cái họa lớn.

Thế mà xem trong đời này ít người biết nghĩ đến !

Sở-binh-Tử

bọn ấy tôi đập cửa bàn khoa nhà lên Đình mà vào, trong nhà sợ khiếp không dám lên hỏi. Bọn ấy mới ra thả đoạn tự do, bữa rường sắp ra lấy cái tráp và đồ vật rồi đi. Chúng nó đi thì trong nhà chỉ là kêu la khóc lóc mà thôi.

Máy dàu sáng ngày lại, người trong làng đi gặt lúa, mới được một cái tráp rành cả dây mà kẻ to, biết của nhà tên Đình, mới đem về trả cho tên Đình.

Bữa ấy rồi làng ở tại phải tới trình qua huyện thì quan sự thăm nhà liền, mà thăm nhà chưa ra.

Song xét ra một chuyện mới bởi trắng như phấn cả, và một chuyện cái tráp dây lại bỏ tại đũa đường rầy trong ga Văn-xá, thì biết là tại cướp chẳng phải người đầu xa là.

Còn việc ấy khi nào quan thăm nhà được thế nào sẽ tục đăng theo.

Lũ-dông

NGHỆ-AN (VINH)

Phòng khám bệnh của người Annam

Ông Đặng-văn-Dur và ông Thân-trọng-Phước là y-sĩ tại nhà Thương-Vinh mới được nghị - định quan Khâm-sứ Trung-kỳ cho phép mở một phòng khám bệnh tại tỉnh Vinh.

Buổi trưa khám từ 11 giờ đến 12 giờ.

Buổi chiều khám từ 5 giờ đến 6 giờ.

Tiền khám lần đầu là 1 \$ 00 Các lần sau mỗi lần là 0 \$ 50

(QUYNH-LƯU)

Bj bất tỉnh nghĩ

Chẳng rõ vì cớ gì mà mới đây M. Dương - đình - Thủy, quê ở làng Quỳnh-lưu, bị mất thính giác bắt tại ga Cầu-giát, rồi giải giam ở Vinh mới đến ngày nay chưa thấy xét xử ra sao cả.

Nguyễn M. Thủy là người đi giày dẹt mây vải, năm ngoái giày ở hiệu Công-Lợi ở Phố - Diên; sau hiệu Công-Lợi bị tan thì vào giày ở làng Kim-khe thuộc huyện Nghi-Lộc. Mới rồi ở Kim-khe trở về Quỳnh-lưu thì bị mất thính giác bắt tại ga Cầu-giát thì bị bắt.

Nghe đầu sau khi bắt M. Thủy được mấy ngày thì quan Huyện Quỳnh-lưu có phái thầy thông Cần đến xét nhà M. Thủy, nhưng chẳng tìm được chút gì là đồ cấm cả.

Bất người, giam người ấy là quyền của chính phủ song

Một người ở Q. L.

(DIỄN-CHÁU)

Trâu cũng biết chết oan

(ở phủ Diên-châu làng Viên-sơn có được 7 đạo sắc thân, dân làm lễ thần hoàng 3 ngày, mua một con trâu để làm sinh-lễ. Khi đem ra làm thịt thì nó làm dữ dội lắm, làng kinh sợ phải mới cử Đạo đem sừng bắn sau phải mà nó cũng không chết nhưng khi ấy nó bị thương phải qui xuống, ai trông thấy cũng động lòng. Con trâu ấy là loài vật, mà lại làm như thế có lẽ nó biết là nó tội)

Một người ở Q. L.

(DIỄN-CHÁU)

Trâu cũng biết chết oan

(ở phủ Diên-châu làng Viên-sơn có được 7 đạo sắc thân, dân làm lễ thần hoàng 3 ngày, mua một con trâu để làm sinh-lễ. Khi đem ra làm thịt thì nó làm dữ dội lắm, làng kinh sợ phải mới cử Đạo đem sừng bắn sau phải mà nó cũng không chết nhưng khi ấy nó bị thương phải qui xuống, ai trông thấy cũng động lòng. Con trâu ấy là loài vật, mà lại làm như thế có lẽ nó biết là nó tội)

Một người ở Q. L.

(DIỄN-CHÁU)

Trâu cũng biết chết oan

(ở phủ Diên-châu làng Viên-sơn có được 7 đạo sắc thân, dân làm lễ thần hoàng 3 ngày, mua một con trâu để làm sinh-lễ. Khi đem ra làm thịt thì nó làm dữ dội lắm, làng kinh sợ phải mới cử Đạo đem sừng bắn sau phải mà nó cũng không chết nhưng khi ấy nó bị thương phải qui xuống, ai trông thấy cũng động lòng. Con trâu ấy là loài vật, mà lại làm như thế có lẽ nó biết là nó tội)

Một người ở Q. L.

(DIỄN-CHÁU)

Trâu cũng biết chết oan

(ở phủ Diên-châu làng Viên-sơn có được 7 đạo sắc thân, dân làm lễ thần hoàng 3 ngày, mua một con trâu để làm sinh-lễ. Khi đem ra làm thịt thì nó làm dữ dội lắm, làng kinh sợ phải mới cử Đạo đem sừng bắn sau phải mà nó cũng không chết nhưng khi ấy nó bị thương phải qui xuống, ai trông thấy cũng động lòng. Con trâu ấy là loài vật, mà lại làm như thế có lẽ nó biết là nó tội)

Một người ở Q. L.

(DIỄN-CHÁU)

Trâu cũng biết chết oan

(ở phủ Diên-châu làng Viên-sơn có được 7 đạo sắc thân, dân làm lễ thần hoàng 3 ngày, mua một con trâu để làm sinh-lễ. Khi đem ra làm thịt thì nó làm dữ dội lắm, làng kinh sợ phải mới cử Đạo đem sừng bắn sau phải mà nó cũng không chết nhưng khi ấy nó bị thương phải qui xuống, ai trông thấy cũng động lòng. Con trâu ấy là loài vật, mà lại làm như thế có lẽ nó biết là nó tội)

Một người ở Q. L.

(DIỄN-CHÁU)

Trâu cũng biết chết oan

(ở phủ Diên-châu làng Viên-sơn có được 7 đạo sắc thân, dân làm lễ thần hoàng 3 ngày, mua một con trâu để làm sinh-lễ. Khi đem ra làm thịt thì nó làm dữ dội lắm, làng kinh sợ phải mới cử Đạo đem sừng bắn sau phải mà nó cũng không chết nhưng khi ấy nó bị thương phải qui xuống, ai trông thấy cũng động lòng. Con trâu ấy là loài vật, mà lại làm như thế có lẽ nó biết là nó tội)

Một người ở Q. L.

(DIỄN-CHÁU)

Trâu cũng biết chết oan

mà bị giết oan chăng?

Những kẻ đàn anh còn mê tin góp của dân cũng mà đứng những đồ hư phí cũng nên tỉnh ngộ vậy.

Một người dân lui cáo.

(ANH - SON)

Bấm tang nhứt định có

rượu thịt sao?

Ngày 16 tháng 2 Annam, kỳ giá nhân từ Nam-dân lên Đồ-lương, đi qua làng Lưu-lưu, xã Trương-văn, vừa đến con đường gần cái nhà Văn-chí xã ấy, gặp nhậm ngày có việc lễ ở đó, nghe tiếng ồn ào, kỳ-giá không hiểu chuyện gì, hỏi lại người ta nói rằng: « Nguyên ở xã tôi, những tục hôn, tang, lễ, thiết là phiên phỉ, mà nhất là đám tang, thì giết heo giết bò, mời làng mời xã, vì cái khâu-trái, mà lớn phỉ không biết là bao nhiêu. Bấy giờ những người thức giả, mời bàn định cái lương dần dần, bên lập một cái hiệu-hữu, lệ-dịnh mới người mới quan tiền kẽm, một bao sấp, với một cái đèn giấy thấp sấp, khi trong hữu ai có người chết, thì cấp tiền chôn cất tử tế, xong rồi lại trâu nước mà thôi, còn cổ bản, ăn uống, đều dầm hết. Cái mục-dịch của hữu là trước để giúp nhà nghèo, sau để bỏ tục ăn uống. Hữu đã thành rồi, nhưng mà những bọn xấu tính phần đối, kiếm cách đem pha, quan Hán xã tôi cũng biểu đồng tình với bọn ấy, nên bữa nay nhân ngày lễ giữa công chúng, ngài mới gây ra mà nói với ông chủ-hữu, để lộ ý bất bình ».

Việc phải thì ta cứ làm không nên nhân những lời dèm pha đó, mà ngã lòng vì những kẻ đem pha đều phải, là người có ý tự-kỷ mà không có giá-trị gì cả.

Một người qua đường

QUẢNG-NAM

Cái thói đi kiện của ta

Mới đây, làng Phú-quí phải kiện với làng Xuân-lộc vì việc không tuân canh phòng địa diện. Nhơn quan có sự kiện nghiêm phòng, làng Phú-quí toàn lực sức dân canh kỹ canh phòng, vì họ ở ngụ đồng làng gần bằng dân làng Phú-quí. Họ được đơn quan phê về lập một cái điểm trong làng Phú-quí, làng này bên đánh và phá điểm, và đi trình quan nữa.

Việc này quan xử, bắt lên bắt xuống, năm sáu tháng rồi mới rồi. Nhưng sau, quan lại xử rằng, dân Xuân-lộc phải canh với dân Phú-quí, chứ không được canh riêng.

Việc đi phòng là sự ích chung, ở dân cũng vậy. Chánh quan cũng phải chung nhau mà giữ gìn là phải thế mà kiện nhau cho tốn công mà mất thì giờ, thật là thói xấu của người mình rất khác hơn thua nhau cũng có đều thất bại cả.

Một người trong làng

Một đầu trâu ngai cho sự

đạo thông

Từ thuở nước ta còn tự chủ, đường giao thông không tiện nên đặt ra trạm để chuyển dịch tin tức từ kinh đô ra khắp mọi nơi, công việc phiên phúc đã dành.

Nay có bảo-hộ đường sá thông thương, có xe hơi, có tàu lửa đem tin, còn trạm chỉ phần phát thư từ v. v. khắp thôn quê, công chuyển ngữ để dân hơn nhiều mà không được chu đáo là vì sao?

Tỉnh Quảng-nam có nhiều trạm công việc như nhau duy có trạm Nam-quá (gần tỉnh lỵ) chiệu thiết (thời nhiều bề hơn cả 11 Sở liên có đông hơn các trạm còn phần nân nơi gì?

Tại cớ sao? Vì phần nhiều lính không thạo về trạm. Ở Phố-diên đối 3 tên, ở Tỉnh, ba đình và hai ty đòi 5 tên, cộng là tám tên ấy là số thường. Còn trong Tỉnh, bất kỳ quan nào hết động có việc là gọi lính trạm, nào kéo xe đi phố lãnh hay mua đồ, đặc rửa, dù mọi việc; may gặp quan khá cho ít nhiều đồ nhứt còn rudi ra thì nhĩn dơi trơ, nhưng lệnh quan vẫn tuân.

Về phần các quan Nam-Triều đã cấp lính dân rồi, vẫn có người sai có khuyết thì các quan lại sức điều thêm, lính trạm nhà-nước đặc ra để thông tin tức cho các trưởng, các xã-thôn và chuyển đạo thư-từ, công văn cho các trạm khác.

Như ở trạm Nam - qua xuống Nam-cầm (Faifoo) 9 km, lên Nam-trạch (Đại-lộc) 23 km, về Nam-phước (Duy-xuyên) 7 km, ra Nam-dân 12 km. Công vụ hằng ngày, đường sá xa xuôi, dầm dãi nắng mưa, xiết bao lao khổ, mà bề trên đây dọ dầy và thêm nữa.

Hiện số lính ở trạm Nam-quá là 30 song số phát thư v. v. hằng ngày độ 20 là cùng có khi chỉ 10 tên. Tình cảnh đến thế xin quan Sứ Faifoo hiểu thấu mà chỉnh đốn lại cho trạm nhỏ, saulin tức các trưởng và các xã-thôn được chu đáo, mong lắm.

Nông-lan

PHAN-THIỆT

Chết đuối vì tám biển

Chiều ngày 9 Avril, nghe thiên hạ chào xáo với nhau rằng, có hai ông cò chết đuối, tức thì tôi tưởng tận chỗ để xem hư thiệt thế nào. Lúc đến nơi thì họ đã đem hai cái thây vào nhà rồi, chỉ thấy hai cái xác thây nằm trơ đó, chứ linh-hồn thì không còn nữa!

Vì tôi đến chậm, và không được mục kích, hỏi những người xung quanh thì họ thuật lại cho nghe như thế này:

Hai ông Cha này ở Saigon (một cha tôi, một cha Annam) ra Phan-thiết đây, có rừ mới cha Annam ở đây nữa, ra bãi biển tắm, khi xuống tắm, thì hai cha Annam bị bóng chẵn, đương khi chơi với, cha này ra cứu đem về bờ được một người, đến lượt thứ hai Cha này mới ra đến nơi, thì ông kia mừng quá, ôm chặt lấy hai tay ông nọ, làm cho

ông cha này không cựa cựa được, thành ra hai ông cũng đều lũng lũng mà xuống nước cả hai. Lúc ấy có một người bạn ghé đi ngang qua trông thấy, lại đặt xuống cứu hai ông lên, nhưng đã chậm quá rồi, linh hồn hai ông đã lên thiên-đường rồi. Ấy đấy, những khách du lịch đến tắm ở Phan-thiết nên cần-thận, không thì uổng mạng.

A-Men

BANMETHUOT

Hội chợ bán thú rừng

Hội chợ bán thú rừng ở Banmethuot đã mở ngày hôm chủ-nhật và thứ hai (8, 9 Avril) mới rồi, chương trình hội chợ đại khái như thế này:

Chăn-nại, 8 giờ mở hội chợ tại vườn tảo Sứ, có quan Khâm-sứ Friès giám thị.

16 giờ tại trường tàu bay:

Bầy 400 con voi của tỉnh Darlac. Các người mọi Pakham già sắn một con voi rừng.

Khẩu vũ và đấu vũ của mọi Rades.

24 giờ, tại tòa Sứ:

Chiếu ảnh phim: Tỉnh Darlac và dân cư Darlac.

Thứ hai, cả ngày, từ 9 giờ, tại tòa Sứ:

Bán các thú vật bày tại hội chợ như: voi, cạp, beo, mèo rừng, hươu, nai, khỉ, vượn, rắn, cá sấu v. v.

Có nhiều thú vật lạ lắm, uổng rằng chết trước hết nhiều.

X. I.

BẮC-KỲ

HANOI

Quan Thanh-tra Thuộc địa tới Hanoi

Quan Thanh-tra Thuộc địa Le conte đáp tàu « Claude Chappe » ra Bắc-Kỳ đã tới Hanoi chiều hôm thứ hai 9 Avril vừa rồi.

Các quan Thanh-tra khác hiện nay đang xem xét các công sở tại Nam-Kỳ bao giờ xong sẽ cũng khởi hành ra Bắc.

(T. N. D. B.)

Bệnh đậu mùa

Ít lâu nay trẻ con lên đậu nhiều lắm mà số thiệt-hại về bệnh ghê gớm ấy cũng không phải là ít.

Hôm thứ bảy vừa rồi, ở đường bờ Sông, người ta có thấy một cái xác đứa bé con chừng 4 tuổi chết nằm ở vệ hè chợ gạo, trông rất thảm thương!

(D. P.)

HAI-PHONG

Một toán phu đi một toán về

Chuyến tàu « Chef Mecanicien Mathol », khởi-hành đi Saigon, hôm vừa rồi, có đem một toán 556 người phu về làm ở các đồn-diễn trong Nam-Kỳ.

Chuyến tàu « Gouverneur général Merlin » ở Saigon về tới bến Hải-phòng hôm chủ-nhật vừa rồi, có mang một toán 84 người phu ở các đồn-diễn trong Nam kỳ về.

(T. B. T. V.)

NAM-KỲ

SAIGON

Cuộc Tổng-tuyển-cử Hạ nghị viện

Báo Tribune Indochinoise có đăng bài sau này bản-báo trích đăng để tỏ cho độc giả ta biết rằng dư luận của đồng bào trong Nam đối với cuộc Tổng-tuyển-cử thế nào.

« Lối tòa soạn. — Chúng tôi sẵn lòng công bố bức thư này để các đồng bào nhận Pháp - tịch hoặc không bình luận (chúng tôi không phân biệt hai hạng người ấy).

Bức thư của ông Lê-văn... tỏ rằng đồng bào ta đã bắt đầu hiểu rằng chia rẽ nhau là bại, đồng bào ta biết đem nỗi lo sợ của mình mà bá cáo với đồng bào.

Ông Lê-văn... là một nhà học thức, ông khuyên các đồng bào Pháp-tịch phải dùng cái quyền đầu phiếu của mình một cách cho xứng đáng.

Chính chúng tôi mấy lâu nay cũng vẫn khuyên đồng bào như vậy...

Chăn nghị-viên Nam-kỳ do chừng 1.500 phiếu cử lên. Ai lại không thấy rằng 300 phiếu (của người Nam) lại không có thể làm cho phải đầu phiếu lần thứ hai nữa sao?

Bàì-quang-Chiến

Govap ngày 21 Mars 1298

Thưa ông Chủ nhiệm

Gần đến cuộc Tổng-tuyển cử, tôi xin ngỏ cùng ông một ý kiến này, nếu ông có tán thành thì xin ông bày tỏ lại cho người Annam được đi đầu phiếu.

Chăn nghị-viên Nam-kỳ do một tuyển-cử-đoàn bác tập bầu cử, trong tuyển-cử-đoàn ấy thì người Annam là thiểu số (300 người). Hiện rằng các người đầu phiếu Annam biết tự trọng mà không đem giấy phiếu dôi lấy kim tiền. Nhưng họ đầu phiếu theo lương tâm mặc dầu mà họ lại đầu tán tác cho nhiều người. Như vậy thì người được cử có thể nói rằng mình được người Annam cử lên, rồi sau lại dụng dửu ấy để làm một cái che đậy. Kỳ thực thì họ có thiết gì đến quyền lợi người Annam, người Annam sướng hay khổ thì họ cũng không nóng không lạnh.

Chúng ta không muốn bị một cái tưởng khái hải ấy đánh lừa nữa. Chúng ta muốn rằng người mà chúng ta đầu phiếu cho phải là người tự có lòng bình vực quyền lợi cho ta.

Vậy theo ngu ý tôi thì tôi xin nghĩ hai cách giải quyết như thế này:

1- Đến cuộc Tổng tuyển cử ta sẽ không đầu phiếu, để cho những người được cử phải chịu lấy trách nhiệm, mà trong các thủ đoạn chính trị không có thể nói rằng có người Annam tán thành;

2- Bất người ấy lấy danh dự mà ước với ta rằng phải làm cho những nguyện vọng của ta được thực hiện, (những nguyện vọng ấy bấy lâu nay bị dấy xéo) và thực hiện những ước ước của Chánh phủ đã tuyên bố công nhiên với chúng ta mà rồi mồm lại quên ngay. Nếu được

tiền, thì nên viết thư về hiệu Grac-Thành N. 59 bis Rue Neyret (cửa nam) Hanoi, mua một cái xe đạp, chỉ có hiệu ấy có bán đã các xe đạp 150, mới có thể đi được từ Nam chí Bắc. Các thợ phụ lòng già rất bá nhà buôn tỉnh giá rẻ.

Ngài nào cần dùng thì ghi một cái timbre 5 xu, về cho M. Tián-Hiến-Trang trong 24 tiếng đồng hồ lập tức có bởi tho-Bicycle automobile g. lura 843 tourisme 735

Monet et geyon tourisme 575 Routiere 665

Lucifer tourisme 615

Chobert 485

La Loure 475 couron 475 Routiere 465

New Emprress 505

Loiseau 365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

365

vậy thì chúng ta sẽ đồng tình b

phiếu cả cho người ấy.

Xin ông v. v. . . .

(T. I.)

AI-LAO

TCHEPONE

Tiền thuộc trừ lao

(Điền-lưu của quan Khâm-sứ Ai-lao cho quan Khâm-Sứ Trung-kỳ).

Khân cấp. — xin quan lớn thông báo cho các nhà báo Pháp và Nam và công-bố cho công chúng biết rằng tại bên do tự Sébanghien đến Tchepone đã đặt sở phòng-bệnh.

Người bản xứ nào mà không có giấy tiền thuộc để phòng bệnh dịch-tả để ngày đã được ít ra là 20 ngày, mà nhiều nhất là 8 tháng, thì không được qua đó. Ai không có giấy mà phải tiêm ở đây thì phải ở lại 20 ngày, thì mới được vào tỉnh. Điều ấy có khản-hộ sở y-lê và đồn cảnh-sát thì hành.

LỜI CẢO CÙNG BẠN GỢI BÀI

Quý ngài có lòng giúp bản-báo gợi bài lai cáo, hoặc về thời sự, hoặc về nghị-luận v. v., mà không đăng lên thiết, chỉ đăng một cái hiệu riêng, bản-báo vẫn sẵn lòng thể theo ý các ngài; song đối với bản báo, xin các ngài phải viết riêng tên họ và chỗ ở cho rõ ràng, đừng có dấu gì cần phải hỏi lại cho đích xác. Vậy ngài nào gợi bài mà không có tên rõ thì bản báo không đăng và không thể trả cáo lại, xin các ngài lượng cho.

TIẾNG-DÂN

MANDATS CỦA AI??

Saigon

Sông-Cầu

Bản báo nhận được mandat

số 376238 ngày 18-11-27 ở Saigon,

1\$50, và số 597085 ngày

16-3-28 là \$300 ở Sông-Cầu đều

không có tên, vậy phải của

ngài nào xin cho bản quán biết

để tiện việc sổ sách.

TIẾNG-DÂN

ĐI HANOI KHÔNG

MẬT TIỀN TẤU

Ngài nào muốn đi Hanoi không mất

tiền, thì nên viết thư về hiệu Grac-

Thành N. 59 bis Rue Neyret (cửa nam)

Hanoi, mua một cái xe đạp, chỉ có hiệu

ấy có bán đã các xe đạp 150, mới có thể

đi được từ Nam chí Bắc. Các thợ phụ

lòng già rất bá nhà buôn tỉnh giá rẻ.

Ngài nào cần dùng thì ghi một cái tim-

bre 5 xu, về cho M. Tián-Hiến-Trang

trong 24 tiếng đồng hồ lập tức có bởi tho-

Bicycle automobile g. lura 843 tourisme 735

Monet et geyon tourisme 575 Routiere 665

Lucifer tourisme 615

Chobert 485

La Loure 475 couron 475 Routiere 465

New Emprress 505

Loiseau 365

365

365

365

365

365

365

365

365

ĐỘC GIÀ LUẬN ĐÀN

SỰ ÁC LIỆT CỦA ĐỒNG TIỀN

Sự ác liệt của đồng tiền / Sự ác liệt của đồng tiền. Chắc ai cũng nghe câu ấy cũng lấy làm ngạc nhiên, lấy làm quái gở. Mà quái gở thật. Nay ta thử xét cái công dụng lớn lao của đồng tiền, thì rõ ràng là một vật rất quý báu cho :

Trong đời người ta, không khi nào ta không cần đến đồng tiền mà sống được. Không tiền thì lấy gì mà ăn uống. Không tiền thì lấy gì mà mua sắm. Không tiền thì nhà cửa đâu mà ở. Vào Nam ra Bắc, lấy ngựa xuống xe, nếu không tiền chẳng ta đâu được.

Trong đời người ta, không khi nào ta không cần đến đồng tiền mà sống được. Không tiền thì lấy gì mà ăn uống. Không tiền thì lấy gì mà mua sắm. Không tiền thì nhà cửa đâu mà ở. Vào Nam ra Bắc, lấy ngựa xuống xe, nếu không tiền chẳng ta đâu được.

Lấy con mắt thường mà xét, thì chắc ai cũng đã hiểu thế rồi, mà đâu ta có xét rộng hơn ra nữa, thì ta lại càng thấy cái thế lực ghê gớm, cái công dụng vô địch của đồng tiền:

Ông Gutenberg một mình, nghĩ làm ra cái máy in, nếu không có đồng tiền của ông Faust và Schoefer giúp cho mới đạt được mục đích, thì vị tất đã có cái máy in như bây giờ.

Nếu bà Isabelle de Castille (hoàng hậu Bồ-đào-nha) không giúp cho Christophe-Colomb một món tiền đi mạo hiểm tìm tòi, thì vị tất đã có châu Mỹ ngày nay.

Nhờ món tiền một vạn vàng của Trương-thị Phụng thuê người đánh Tàu-thủy-Hoàng một gậy, mà con ma chuyên chế này ngày. càng mất vía, cái phong khí bế tắc trong dân gian ngày càng khai thông. Đoàn rồi, hào kiệt vùng dậy như kiến, nhà Tần phải bị mất.

Cuộc cách mạng nước Mỹ (1774-1789) nổ ra thành công được, cũng nhờ các nước Âu-châu giúp tiền giúp sức cho nhiều.

Nước Trung-hoa, từ lúc Tôn-Văn-bôn lật đổ nhà Minh, cho đến lúc quốc dân xuất hiện, lớn hết bao nhiêu là tiền. Nếu Đông-Âm-Nam và Đức-Bắc không đem cả gia tài ra biếm sát, rồi sau quốc dân phụ họa theo, thì lấy gì mà gây nên được cuộc cách-mạng rung động cả thế giới như bây giờ.

Xem thế, ai dám bảo đồng tiền là ác-liệt, mà nay lại nói sự ác liệt của đồng tiền.

Không phải là chán đời mà nói câu ấy sao? Không, này để tôi xin kể sự ác-liệt của đồng tiền.

Trước đây xét ở nước ta : trong gia đình, cha con từ nhỏ, vợ chồng họ nhau, anh em từ nhỏ, vợ chồng phải vì đồng tiền đó sao? Trong xã hội, biết bao nam thanh nữ tú, cũng vì đồng tiền mà phải quãng mình vào vòng dâm ô.

Biết bao bạn bè hàng ngày chỉ dôi, chết rết, chết tật chết bệnh, biết bao tráng sĩ cả đời sống cực khổ, sống giờ khóc giờ cười, chẳng phải vì đồng tiền đó sao?

Biết bao thanh niên tuấn tú, cũng vì đồng tiền mà nửa đường học vấn đứt đoạn dở dang, đành chịu giam

lầm thân bất thục, một khối óc vương trong vòng tối tăm ngu dốt. Xét ở thế giới : cuộc chiến tranh 1914-1918, nuốt hết biết bao nhiêu là sinh linh trong khắp thế giới, gây ra cái họa đói rét cho loài người chẳng phải vì thế lực đồng tiền, anh thì cướp nước này, anh thì cướp nước nọ, mới gây nên trận đại chiến ghê gớm đó sao?

Trận bát-quốc liên-quân ở Tàu vào khoảng 1900, phá tan nước Tàu, bắt Tàu bồi bổ vạn năm ngàn vạn lượng bạc, chẳng phải vì món tiền

Hiện nay thế giới rối loạn lung tung, bọn tư bản thì lấy đồng tiền mà ép chế bóp nắn nông dân và thợ thuyền, bọn đế quốc thì lấy đồng tiền mà dày vò bóc lột các tiểu nhợc dân tộc.

Như vậy, một cuộc biến động lớn trong lịch sử đồng tiền để hóa đồng tiền ác liệt ra đồng tiền quý báu rồi cần phải có. Nhưng mục đích bài này không phải bàn về cuộc biến động ấy nên thế nào, chỉ kể cái sự hay và lợi ích của đồng tiền mà thôi, vậy trước khi dùng bút, tôi xin tóm tắt mấy câu rằng :

Cái giá trị của đồng tiền cao quý hay ty tiện, tùy theo người dùng là người quân tử hay đứa tiểu nhân. Cái công dụng của đồng tiền có ích hay làm hại, tùy theo người tiêu là lương thiện hay độc ác. Người tiền cũng vì như ông thầy thuốc chữa bệnh, tiền sai việc cũng như thuốc sai bệnh, có khi chết người. Tiền tiền cũng có hai cách : về việc tiền nhân ích kỷ thì đồng tiền thành ra tệ tiền mà có hại đến xã-hội, về việc ích quốc lợi dân, thì đồng tiền có giá trị mà có công với nhân-quân. Ấy cái giá trị cao hạ của đồng tiền là thế, cái công dụng hay dở của đồng tiền là thế ; cái thế lực lợi hại của đồng tiền là thế.

Xin anh em chỉ em thử hỏi : cái đồng tiền ở trong nước ta ngày nay, những hạng người thế nào được quyền tiêu dùng? Những hạng người thế nào nên tiêu dùng? Và làm thế nào làm chủ được một cách rất xứng đáng công bằng?

THU-NAN

TƯ TƯỞNG MỚI

THÁI-ĐỘ CHÚNG TA ĐỐI VỚI VĂN-MINH CẬN-ĐẠI CỦA TÂY-DƯƠNG (Tiếp theo)

Song đến phần « xã hội hóa » của đạo đức tôn giáo đời nay mới là rất quan trọng.

Tôn giáo đời xưa thường chỉ chú trọng về sự cứu vớt cá nhân, đạo đức đời xưa thường chỉ chú trọng về sự tu dưỡng cá nhân. Tuy cũng có những thứ tôn giáo tự mệnh là phổ cứu chúng sinh, tuy cũng có những thứ đạo đức tự mệnh là kiếm tiền thiên hạ, song không vì thế mà có cách làm và không có sức làm được, lại chỉ phải quay đầu về tâm thức cá nhân mà dùng công phu, làm sự tu dưỡng « hướng-

nội » vậy. Công dụng công phu hướng nội, lại càng không trông thấy cái thế-giới thực hiện bên ngoài, càng tạo nên về phần tâm thức mới bô bao nhiêu, lại càng không có năng lực mà đối phó với vấn đề thực tế bên ngoài bấy nhiêu. Từ như người Trung quốc hơn 800 năm dùng công phu về lý học mà vẫn không trông thấy 200 triệu dân bị bóc lột và thậm chí nhân đạo ! Minh tâm kiến tính, có bổ ích gì cho sự thông khổ khổ của nhân đạo đâu ? Tọa thiền chủ kính, chẳng qua chỉ gây nên vô số cái giống phở phở « tư thế bất cần, ngũ cốc bất phân » mà thôi.

Vào minh đời nay không làm việc về chỗ tôn giáo mà kết quả tự nhiên thành một thứ tôn giáo mới, không bắt đầu bằng đạo đức mà kết quả tự nhiên thành một thứ đạo đức mới. Khoảng thế-kỷ thứ 15, 16, các nước bên Âu-châu chẳng khác nào mấy nước « ông Kha-luân-Bô (Colomb), ông Ma-chielluân (Magellan), Đô-như-khắc (Drake), các nhà thám hiểm đó cũng là « ông vua » của thế kỷ này. Mục đích của họ chỉ là đi tìm vàng, tìm bạc, tìm hương liệu, tìm thuốc. Song nhờ về ấy và các nhà buôn của bọn ấy đem đi mở mang ra vô số là đất mới, mở rộng tầm con mắt của loài người, nâng cao sức tưởng tượng của loài người, và đồng thời lại làm thêm giàu cho Âu-châu. Công nghiệp cải cách nội tâm, cách sinh sản biến đổi, sức sinh sản mới tăng gia. Trong khoảng hai ba trăm năm, sự hưởng thụ về vật chất càng ngày càng thêm dồi dào, tâm lòng đồng tình của loài người càng ngày càng thêm rộng lớn. Ấy cái tâm lòng đồng tình rộng lớn đó tức là cái cơ-sở của đạo đức mới và tôn giáo mới vậy. Minh muốn tự do, lại nghĩ ngay đến tự do của người khác, cho nên không những tự do phải lấy không xâm phạm đến tự do của người khác làm giới hạn, lại tiền lên bước nữa mà mưu cầu tự do cho số rất nhiều người. Tự mình muốn hưởng hạnh phúc, lại nghĩ ngay đến hạnh phúc của người khác vì thế nhà triết-học về chủ nghĩa lạc-lợi (utilitarisme) mới đem cái « hạnh phúc lớn nhất của số nhiều nhất » để đặt nền mà làm mục đích cho xã hội loài người. Những cái đó đều, là cái xu thế về « xã hội hóa » cả.

Tin đồn của tôn giáo mới về thế kỷ 18 là tự do, bình đẳng và bác ái. Tin đồn của tôn giáo mới từ nửa thế kỷ 19 trở lại đây là chủ nghĩa xã hội. Đó là văn minh tinh thần của Tây-dương, đó là thứ văn minh tinh thần mà dân tộc đông-phương chưa từng có vậy.

Đành rằng đạo đức phương cũng đã từng có tôn giáo chủ trương bác ái, cũng đã từng có cái tư tưởng công-diễn quân-sân, song đó chẳng qua là những văn chương ở trên tờ giấy mà thôi, chưa hề thực hành trong trường sinh hoạt của xã hội (đấy là nói nước Tàu), chưa hề biến thành cái thế lực vậy cuộc đời, chưa hề phát sinh mấy tư ảnh-hưởng trong văn-hóa đông-phương. Ở Tây-phương thì không thế. Họ có cái tư-tưởng « tự do, bình-đẳng, bác-ái » là họ làm được « tự-do, bình-đẳng, bác-ái ». Ba cái chủ nghĩa lớn ấy đã thành cái khẩu hiệu chung cho người Âu-châu, từ năm 1818 đến năm 1862 bao nhiêu cuộc vận động ở Âu-châu đều ở dưới là có

ba chủ nghĩa ấy cả. Hiến-pháp nước Mỹ, hiến-pháp nước Pháp và hiến-pháp nước Anh đều chịu ảnh hưởng rất lớn của ba chủ nghĩa ấy. Ấy là giai cấp quý tộc đó, chính thể chuyên chế hết, dưới quyền pháp luật, người ta ai cũng như ai, ấy là thực hành chủ nghĩa bình đẳng ; tự do tin tưởng, tự do tư tưởng, tự do ngôn luận, tự do xuất bản, ấy là thực hành chủ nghĩa tự do ; giáo dục phổ cập, phụ nữ giải phóng, nữ quyền vận động, phụ nữ tham chính, ấy là thực hành chủ nghĩa bác ái. . . . những cái đó đều là những điều thực hiện của đạo đức mới và tôn giáo mới cả. Đó không phải chỉ là câu chuyện bàn suông trong sách của mấy nhà triết học mà thôi, đó đều là phần trọng yếu về chế độ xã hội chính trị của Tây-dương và đã thành cái thế lực rất lớn có ảnh hưởng đến trường sinh hoạt thực tế cả.

(Còn nữa)
T. S. dịch
(T. N. D. B.)

VIỆC THÈ GIỚI

Á-ĐÔNG TÀU

Tin báo Tàu

Tình hình kinh tế của cánh Phụng thiên. — Trương-tác-Lâm mới sức cho ba tỉnh Mãn-châu lập tức trừ hai nghìn vạn bạc đem về Bắc-kinh. Nhân thế, bạc giấy Phụng-thiên lại càng sụt giá. Các thợ thuyền trong xưởng chế tạo khí giới, đều yêu cầu phát lương : 7 phần bạc thối 3 phần bạc giấy. Chính phủ đã định phát nửa bạc giấy nửa bạc thối, nhưng bọn thợ thuyền cũng chưa bằng lòng. Không khéo lại có cuộc đình công đây.

Tướng-giới - Thạch đã hạ lệnh tổng công kích. — Cuộc Bắc phạt đã phát động, ở Nam kinh có tin đồn rằng : Ngày 5 April Tướng giới Thạch đã hạ lệnh tổng công kích, đại quân các mặt đều tiến lên, khí thế rất hùng hái.

Đức thư tuyên ngôn về cuộc Bắc phạt. — Đức thư tuyên ngôn về cuộc Bắc phạt rất dài : Đầu kể về cái lỗi của phải là Bắc phạt và tình hình lúc cái quân đi thế nào ; rồi nói về đảng cộng sản quá rồi, nên cuộc Bắc phạt chưa được thành công ; cuối cùng nói lần này quyết cũng đem quân quét sạch một trận sạch sẽ mà để cho chúng xong được thống nhất. Cuộc Bắc phạt này nhân dân đều đều hưởng lợi, vậy phải cố sức cho chúng thống nhất được cả nước để mưu tính cuộc kiến thiết v.

Lý-tế-Thâm đến ở Nam kinh. — Lý-tế-Thâm quyết định ở Avril giờ về Quảng đông, nhưng chính phủ Nam kinh không cho qua, lý do là lý do chưa giờ về Quảng đông, công việc chính trị ở Quảng đông, tạm thời hãy giao cho Trần minh Khu thay.

Cộng-sân hành động. — Kỳ mới rồi có tin chính phủ Quảng-dông đặt quân luật phòng bị cánh cộng sản quá rồi, vì được tin thám báo rằng cánh cộng sản lại muốn hoạt động. Cứ như tin thám báo thì có hơn một vạn nông dân định đánh vào một Quảng đông.

Quả nhiên, ngày 4 avril tiếp được tin ở đường xe lửa Việt-Hàn : Quảng đông lần khuyển báo rằng có hơn 2000 giặc cộng sản phát động ở chợ Long-giang, đánh chiếm nhà ga ở cửa sông Bà-giang, đốt nhà giết người, xe lửa ngừng không chạy đến Thiệu-quan được. Giây thép bị cắt đứt, tin tức không thông. Chính phủ Quảng đông được tin ấy đã phát quân thứ 4 đi đánh, và lại điện cho quân các nơi phải phòng bị.

Trưa hôm ấy có tin rằng quân chính phủ đến nơi quân cộng sản phải lui thoái ở dâm, xe lửa lại chạy như thường. Song quân cộng sản hiện còn ở gần miền Bà-giang đánh nhau với quân chính phủ.

(T. N. D. B.)
Vô tuyền diên

(Tin ngày 12 tháng 4)

Nam-bắc chiến tranh. — Cuộc chiến tranh vẫn tiếp tục tại biên giới Tô-nam và Trực-lệ. Diêm tích sơn, Đắc-quốc Sơn tây, bị vây, đã gửi cho Tướng giới 3 triệu bạc để cầu viện binh.

Tình hình Bắc quân. — Ngày 24 Mars Viên phòng sự Aríp có viết thư rằng : Trương tác Lâm đã triệu tập các tướng liên minh đến Bắc kinh để mở hội nghị Chiến tranh để định chia ra 4 mặt :

1. Mặt trận Sơn-dông do Tôn-truyền Phụng đốc suất, — Mặt trận đường xe lửa Long-hải do Trương lớn Xương và Chu ngọc Phác đốc suất ; 3. — Mặt trận Kinh-lâm do Trương học Lương và Dương vũ Đình đốc suất, — 4 Mặt trận Sơn tây cũng do quân Phụng thiên giữ.

(Tin ngày 13 tháng 4)

Hạm đội Nhật sắp tới Hương-cảng. — Một hạm đội Nhật gồm ba chiếc thiết hạm là cái « Nagato », cái « Mutsu », cái « Fuso », một cái tuần dương hạm « Tenryu » và một cái vận tải hạm « Tsurui » và 16 cái điệt ngư lôi định đã tới Hương cảng ngày thứ hai mới rồi.

(Theo aríp)

(Tin ngày 10 tháng 4)

Đảng chánh-hữu. — Đảng chánh hữu với đảng Đình nghiệp đã hợp tác nhau rồi.

Một đảng trung lập. — Tại Hà nội viện đã cử một đảng trung lập mục đích để lấy đa số và được thắng lợi trong cuộc thảo luận tại kỳ hội nghị bất thường sau này.

NHẬT

(Tin ngày 11 tháng 4)

Đảng cộng-sân Nhật. — Đảng cộng sản Nhật đã cử chức lại theo một cơ sở với Hội Quốc tế lao động liên đoàn. Đảng ấy ngày tháng 12 năm 1926 đã bắt đầu hành động, có 17 viên lãnh tụ hội ý Nhật-hoàng đương đầu gần nguy. Đảng ấy hiện nay gồm có nhiều học sinh và các viên tổng sự ở Đại học viện.

Đảng phản đối. — Chính phủ đã giải tán đảng lao động cực tả. Một đảng sự đương dự bị từ chức lại, nhưng chính phủ nói rằng nếu họ không đòi phương châm cử chỉ thì lại sẽ giải tán nữa.

Nhiều người nói chắc rằng đến kỳ hội nghị bất thường của Nghị viện họp ngày 23 avril đây đảng cực tả sẽ hết sức đảo loạn để khuyếch đảo Chánh phủ.

(Theo aríp)

AU-MỸ

PHÁP

(Tin ngày 10 tháng 4)

Một người đệ-tam quốc-tế bị bắt. — Sở Công an đã bắt một người nước Áo Richard Schuller, bị thứ tư tam quốc tế, đại diện của Chính phủ ủy viên tại Moscow.

(Tin ngày 11 tháng 4)

Hội-ngị ngân-hàng. — Ngày hôm nay ở Paris đã mở cuộc hội nghị Ngân hàng thứ nhất, do hội Liet quốc bảo hộ, hội nghị ấy từ nay trở đi mỗi năm sẽ họp những đại biểu chuyên môn của 22 nhà Ngân hàng phát phiếu (banque d'émission). Hội nghị ấy không có tính chất chính trị, chỉ chuyên nghiên cứu về việc mở một số thông tin và quan sát quốc tế để thông tin và quan sát các hiện tượng về hóa tệ và lập các bản thống kê.

QUẢNG-CÁO

AI LÀ BẠN ĐAU RẰNG

Ông ta duy Hiền hiện ở nhà hàng Morin Huế, số 16, định từ ngày này sẽ vào Quảng-ngãi và Thu-xá.

T.

Đã tiện, lại lợi, lại chắc chắn trăm bề

Đồng bào ở Trung kỳ ai cũng con như mấy năm về trước, ai có xe hơi đem đi bảo hiểm, thì phải chịu : giá cao, và gặp nhiều điều bất tiện. Đến khi ông Phạm-Điền mở hiệu Bảo-Hiêm ở Quinhon thấy ngày một sự tiện lợi đánh rành. Trước phải trả 7500 hay là 6500 một người hành-khách, thì từ đó về sau chỉ mất có 2500 hay là 1500 mà thôi.

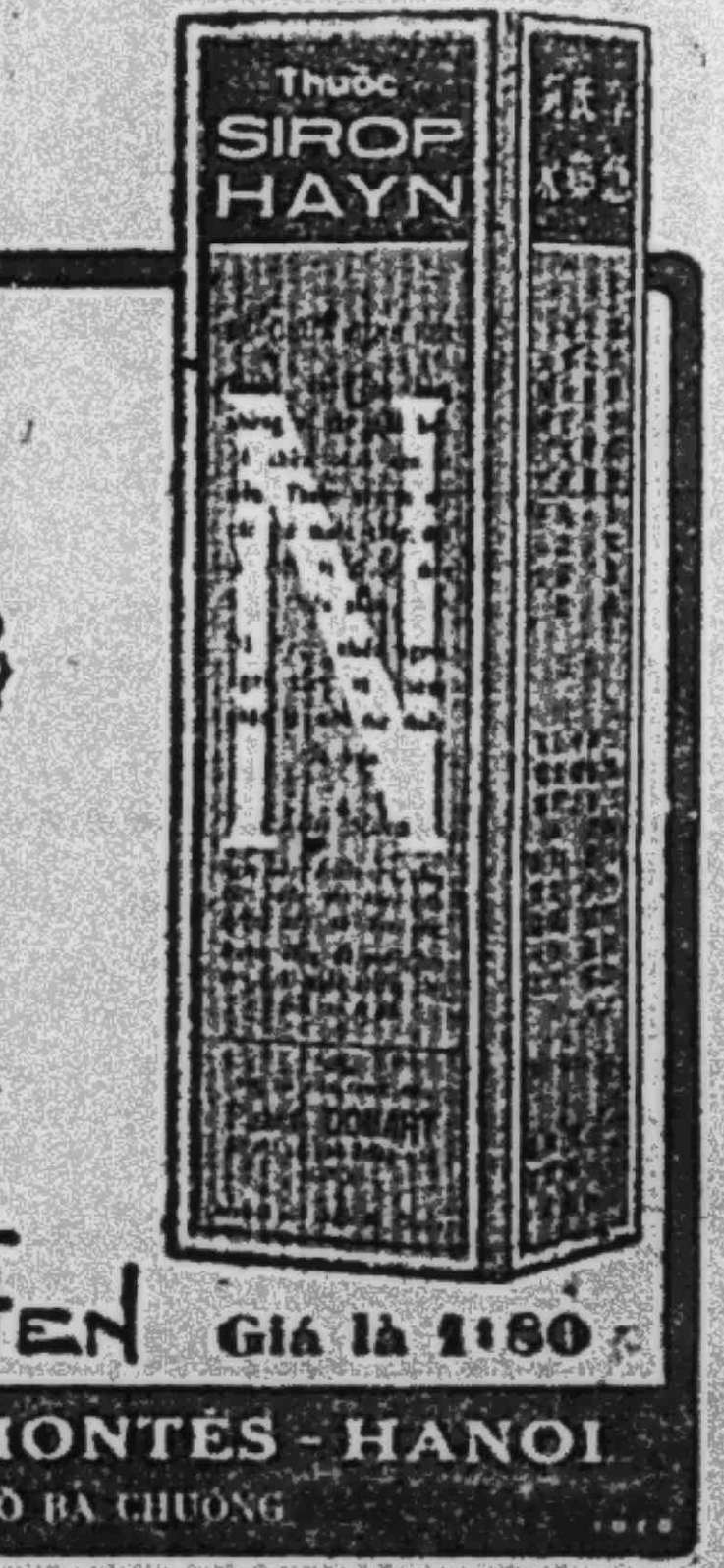
Hãy thay ! sự cạnh tranh trong thương cuộc, rất ích lợi cho thế gian này nay phong van những nhà Bảo-Hiêm khác, (mà biết về sau gặp điều tai rủi, thường hỏi thế nào) cũng có đối chủ gần theo giá 2500 và 1500, thì lại nghe ông Phạm-Điền sắp trừ xuống còn có đồng-một, đồng-hai (1510, 1520) một người hành-khách mà thôi.

Như vậy, chủ có xe cần chỉ phải đi đâu, đi đâu ai cho làm lời, đến bằng ông Điền, hiện thấy giá rẻ, làm mau, điều lệ rõ ràng, đến bước mình bạch, trong giấy tờ có ông ta ký kết, lúc hiểm nguy có ông ta xet tra, có phải đã tiện lại lợi lại chắc chắn trăm bề không ?

VƯƠNG-QUANG-NHON công-ly, Chủ có xe kính cáo

Ngực nặng
Không thở được

THUỐC SIROP HAYN

GIÁ LÀ 1.50

PHARMACIE MONTES - HANOI
NHÀ ĐỒNG HỒ BA CHUÔNG

THUỐC GÌ TIÊU TRỪ ĐƯỢC BÁCH BỆNH ?

THỨ ẤY LÀ DẦU-THUỐC-HẢI

Hiện con BƯƠM BƯƠM

Cửa Hiện thuộc ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG 46 boulevard Tổng-Độc-Phương, CHOLON — Chi-Điêm 47 Phố hàng Đường, HANOI
GIÁ MỖI VE 0 \$ 25 (có phước sẽ được thưởng)

Đầu này chuyên trị : Cảm mạo, thương phong, sổ mũi, nhức đầu, nôn, mửa, đau bụng đầy hơi, say sóng, chóng mặt, thờ ỉa, các chứng vừa bới vừa nóng khỏi ngay tức thì.
Những nơi Đại-lý : ĐÔNG-AN, Nha Trang — TÂN-HUẾ-SANG, Phanrang — ĐỨC-XUÂN-LONG, Dalat — TRUNG-HÒA-ĐƯỜNG, Ninhhoa — VINH-THÁI, Tughóa — CHÂN-THÀNH, Sông-cầu — KHƯƠNG-THÁI, Quinhon — HỒ-NHƯ-VỘNG, Tamquan — VINH-LỢI, Bôngson — KIM-LONG, — Tourane — HOA-PHÁT, VINH-THẠNH, Quảngngĩa — PHƯỚC-XUÂN-LỢI, Tamkỳ — ANH-LỢI, Fajfo — ĐÔNG-HIÊN, VẠN-ICH, Huế — QUẢNG-TƯỚNG, Quảngtrị — THUẬN-LONG, Đồngghoi.

COMPATRIOTES VISITEZ LA PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM A TOURANE

(Tin ngày 13 tháng 4)
Ông Vaillant Couturier. — Ông Vaillant Couturier nay hết hạn từ đã được giải phóng.

DỨC

(Tin ngày 11 tháng 4)
Nghề luyên-kim. — Tại xứ Saxe, các công nhân nghề luyên-kim đã đình bãi đầu từ 12 tháng 4 thì đình cửa, như vậy thì 333.000 thợ luyên-kim sẽ thất nghiệp. Cái hiệp ước sau cùng của chủ thợ và thợ thuyền đã hết hạn từ ngày 31 tháng 3 rồi.

Y-DẠI-LỢI

(Tin ngày 12 và 13 tháng 4)
Một cuộc ăn mừng. — Tại Milan, buổi sáng trước khi khánh thành cuộc Hội chợ thì tại Place Jules César đã diễn ra một cuộc ăn mừng. Các thăm khách đã ra trước khi vua Ý đại lợi tới một chút. Sau vua Ý cũng vẫn dự cuộc lễ, và đã truyền rằng chương trình không thay đổi gì cả, chỉ bỏ buổi hành lạc tại Kịch trường Scala mà thôi.

Trước ngày hôm nay, nghe dân xứ Công an có nhận được cái thư này, đánh tin rằng sẽ có cuộc ám mưu ở một bọ và chánh phủ cũ hành. Hiện nay đương tra nã riết lắm, đã bắt nhiều người tình nghi.

NGA

(Tin ngày 12 tháng 4)
Một trường Đại-học mới. — Báo Pravda đã công bố một đạo luật định lập một trường gọi là "Tiền-nhược đảo lập Đại học viện" gọi là Đại học viện Marchlewski, mục đích để đào luyện những nhà đi tuyên truyền trong các xứ giáp giới phía tây.

HOA-KỲ

Tuyển-cử tại Chicago. — Cuộc tuyển cử địa phương nào nhiệt lắm. 6.000 cảnh binh và 2.000 chỉ nguyên binh đứng giữ các hộp phiếu. Kết quả của các cuộc tuyển cử sơ kỳ tổ chức các người ủng hộ của đảng cộng hòa là Small và Thompson đã thất bại.

局 商 成 利 萬

Một việc ích lợi chung về đường kinh tế

Bản hiệu buôn bán và những thực nghiệp như sau này:
1. Chỗ tạo một thứ nước mắm ngon rất đẹp, hợp khẩu vị, sinh, không thói không chua, không sinh vi trùng đã cả bản buôn bán là
2. Chỗ tạo các thứ rượu ngọt (sirop) rất ngon mà giá lại rẻ, mà nay đã được nhiều người khen.
3. Chỗ tạo các phẩm danh hương, dùng để tẩy thì thông, thơm, dùng để vệ sinh thì phương thánh được, thật là một thứ hương rất mới mà ngon.
4. Chỗ tạo các thứ bánh trái, bản hiệu dùng công cụ làm các vị ngon tốt ở chỗ này và các danh sơn minh chế theo cách nấu học, cho này đã ngon và đủ cả chất bổ chất tiêu, vật tẩy tẩy thường, nhưng công hiệu rất lớn.
5. Bản hiệu có bán đủ những Trung Tây tạp hóa, và cả sản vật thực vật nước mình, như là trên rừng: gỗ, than, củi dưới hồ: muối, mắm, cá. Đồng bằng: thuốc gạo ngô đỗ v.v.
6. Bản hiệu có gọi một tên họ cá lươn, mục đích để đáp đờ nhau về đường tài chính, cho đủ vốn buôn bán làm ăn, nguyên việc đó đã trình bày trước hội tại tòa án, vì anh em đã rõ, nếu ai hiểu thấu chủ nghĩa hay có ích lợi vào cho họ cái lương Vạn lợi (tên thương mại) này thế nào cũng trở nên giàu có, bản hiệu mong rằng anh em bà con làng chiểu có trước, nửa lấy tình liên lạc họ hàng, buôn bán, tiện lợi với nhau, sau cũng là một lối sinh tài khôn khéo, để chung nhau xây đắp lấy nền kinh tế nước nhà vậy.

VẠN-LỢI-THÀNH-THƯƠNG-CỤC

Nº 37 Rue de Phố Ngang Thanh Hóa

BẢN BUÔN ĐI KHẮP CỎI ĐÔNG-PHÁP

Thuốc đông hạng 6 lạng

Thuốc dành hạng 3 lạng

Mua buôn tỉnh giá

riêng

Thuốc lão "Hoành Phát"
BÁN TẠI HIỆU:
LY SENG BAO
42 Phố hàng hồ HANOI
Giấy nói số 230 Hom thơ số 41

ẢNH THÁNG MÈN CỦA HIỆU

HƯƠNG-KỲ PHOTO HANOI

Có nhiều quý khách gửi thư về hỏi bản hiệu chế ảnh tháng men nhơn để làm vật kỷ niệm lâu năm, vậy bản hiệu xin chiều lòng các quý khách để chế các ảnh tháng men thật nhơn, hiện nay có mười kiểu rất đẹp xin kể theo đây để các quý khách ở xa gửi về đặt làm cho tiện.

- Nº 1 Médaille rond 22mm
  - Nº 2 Glace ronde ordinaire 55mm
  - Nº 3 Glace ronde biseauté 55mm
  - Nº 4 Chevalet rond sans glace 90mm
  - Nº 5 Glace ovale ordinaire 55x72mm
  - Nº 6 Glace ovale biseauté 55x72mm
  - Nº 7 Chevalet oval sans glace 11x13cm
  - Nº 8 Glace ovale biseauté 7x12cm
  - Nº 9 Chevalet oval sans glace 7x12cm
  - Nº 10 Chevalet oval sans gl. 16x21cm
- HƯƠNG KỲ cần bạch

NGUYEN-VAN-THONG

DIT TAN-THANH

Falfoe — Annam

Entreprise des travaux en Annam

TRANSPORT D'AUTOMOBILE

LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPPELLERIE

Bảo lãnh cửa nhà và kiến lương

đạo lộ.

Buôn bán tạp hóa và cho thuê

xe điện.

PHARMACIE NORMALE
L. GARREAU
119-121, Rue Catin - SAIGON
Produits chimiques, Droguerie, Lunetterie
Photographie - Fournitures pour Plantations
Spécialité des cataplasmes et des
Bains hypertoniques de DUBOY
Service spécial d'expéditions dans l'intérieur

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG

Pharmacie et médecin

Nº 80 Rue Daingai-Soc Trang

Bản đường bản đồ các món thuốc,

sống, chim, và cao, đơn, hườn, tảo

của các nhà trứ danh trong cõi Đông-

ương này. Trong tiệm lại sẵn có

thầy danh y coi mạch hội thuốc, rất

tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bản đường có chế hườn thuốc

thiên-thời, trị bệnh 1 ÷ 13, cho khắp

mọi nơi dùng dầu lạnh do, thuốc ỹ

chỉ cho không, không bán, chắt gi

nếu ai có bệnh cần kíp, bất luận

quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bản

đường xin sẵn lòng gửi biểu ngay.

BỆNH QUI DA CÓ THUỐC TIỀN

Hội này phải bệnh qui da, bệnh này do virus

do virus truyền từ người sang người, hoặc do virus

do virus truyền từ người sang người, hoặc do virus

do virus truyền từ người sang người, hoặc do virus

do virus truyền từ người sang người, hoặc do virus

do virus truyền từ người sang người, hoặc do virus

do virus truyền từ người sang người, hoặc do virus

do virus truyền từ người sang người, hoặc do virus

Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri
có bản sĩ và bản lễ đủ thứ thuốc Tây, y
như máy Đại - được phóng Langsa ở
Saigon vậy.
có bản thuốc trị về bệnh TIÊM LA đã nổi
đinh, thuốc này nóng khỏi chích. II
tên hao, lại kìa dáo
có bản thuốc trị về bệnh GHÉ - CỎI,
CHUM-BAO, uống nhẹ thì mau, uống vào
cũng hết.
có bản bằng đồng bán là nên chữa cả,
vì là của người Annam binh lập ra,
và bản bản không thua gì các Nhà
thuốc Tây lớn khác, ở trong xứ ta.

Xin con Hồng cháu Lạc, nhớ đến Giồng Lạc-Hồng

NGUYEN-VAN-TRI
BẢO-CHẾ-SU
MYTHO
(Cochinchine) Adresse télégraphique
PHARMATRI

Téléphone N° 32

MAGASIN DE SOIERIES
TÂN LỢI
138-140, Bº Tổng-đốc-Phương (CHOLON)
Bản hiệu bản sĩ và bản lễ đủ các thứ Lụa Tàu, hàng Thượng-hải
như là: lãnh, xuyên, trứ, cầm-nhung, cầm-châu v. v. Hàng thiết tốt,
thiết bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trở. Bản lễ
dù các thứ hàng hơmay, hàng Nhứt-bồn v. v. Khăn đội: gầu rút và
thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiết đẹp.
Trừ bản sĩ và lễ đủ thứ màu nhuộm của Tây: hiệu "Teinture
Idéale" danh tiếng thuốc này ở Nam-kỳ.
Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bản hiệu chế tạo chẳng khác
nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi.
Bản lễ mỗi hộp 0\$ 75 tại bản hiệu, mua sĩ có huê-hồng).
Bản hiệu buôn bán đủ mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và
Bắc-kỳ.
Ở xa xin viết thư thương-nghĩ

TÂN-LỢI
138-140, Bº Tổng-đốc-Phương Cholon

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO
HIỆU BẢO-CHẾ
LIÊN-HUỖA
AN-NAM
Là Hiệu Bảo-chế thuốc Tây của ông Phan-vân-
Giao, nguyên Bảo-chế ngạch y tế, độc lực tổ chức lên.
Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các
nhà đại dược-phòng trứ danh bên Pháp chế ra
chuyển lên nên cũng có thuốc mới gửi đến.
Bản hiệu rất phải lòng vì những phụ phí vô ích,
đều giảm bớt cả, mà chủ nhân bản hiệu cũng sẵn lòng
mách báo các bệnh nhơn trong lúc cần cấp, mà chưa
mới kịp hay nói không được quan thấy thuốc.
Đồng bào ta nên chú ý, trước là được thuốc tốt,
sau nữa được vui lòng, nên ở người Việt-Nam.

TÂN-LỢI
TAILLEUR
120, Rue d'Espagne SAIGON
May đồ tây phục, theo kiểu kim thời, đã khéo lại mau,
laine nỉ đủ thứ.

Đóng cửa một hiệu thuốc

Hội này Ngọc-Liên muốn chữa bệnh thuốc nước nhà, cho nên đóng cửa
hiệu thuốc ở Đạp-cầu mà đem hiệu chính mở ở Hanoi 23 phố Hàng Bông,
giấy nói 652 Những thuốc của hiệu này đã nổi tiếng khắp Đông-Pháp, nhất là thuốc
lưu n 3 giá 150 và gang-mai n 6 giá 250, và bệnh nặng đến đâu cũng khỏi rồi
nó mà không hai anh dục, hai thứ thuốc này ở Saigon chạy lắm, có gửi bản
hiệu Đinh-Thành-Sông về tỉnh tại Nam-Kinh để hiệu Vinh-Tường
phố Gia-Lương - Vinh hiệu Đức-Thành phố La-Hai - Thanh-Hóa Mỹ-Hữu-Bàn 33
grand-rue - Tourane Nguyễn-Thị-Huê phố Bồ-Hàn-Vi - Nha-Trang Mông-Lương
Thư-Quan Vương-gia-Bát - Falfoe Vạn-Thành đường đèo đèo-Vinh 188 220 phố
Font Japonaie.

Hiện tại còn nhiều thứ thuốc rất hay nên thuốc họ để còn n 1 giá 140 -
Thuốc họ người nhơn n 19 giá 1800 - Thuốc kết từ n 3 giá 1800 - Bơna là
trị bệnh từ thấp n 1 giá 2500 - Thuốc bổ thận n 15 giá 1370 - Thuốc đau bụng
kinh niên n 17 giá 1350 - Thuốc giá n 7 giá 1810 - Thuốc sát trùng con n 11 giá
1425 - Thuốc cầm trị con n 11 giá 1425 - Thuốc điều kinh n 17 1500 - Thuốc
cam cương con n 16 giá 1510 - Thuốc ăn ngủ n 21 giá 1810 - Các thuốc 12
trên hiệu đã được nhiều người khen ngợi và mình tin rất nhiều.

Directeur Gérant Huỳnh-Thái-Không

CHỖ NÀY CHO THUÊ

Chỗ này cho thuê